

РАДА

газета політична, економічна і літературна
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
Рік другий.

Адреса редакції і головної контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6.
біля Золотих воріт.

Телефон 1458.

Умови передплати на рік 1907:
3 приставкою і пересилкою: на рік 6 карб., на півроку 3 карб. 25 коп., на 3 міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 к., окрем. № 4 коп.
За границю: на рік 11 карб., на півроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 коп., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статі; більші статі, до друку негодні, перековуються в редакції 3 місяці і висилаються авторам із коптом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Умови друкування оновісток:

За рядок попереду тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає зарплатку, платить за оновістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

РАДА

Рік видання другий

Газета політична, економічна і літературна

ВИХОДИТЬ У КИЄВІ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РАДА має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає широкі огляди життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про всякі світові події; поезії та оповідання; фельетони; політичні, наукові і белетристичні.

РАДА має власного кореспондента в Державній Думі і Державній Раді.

РАДА має власних кореспондентів у Петербурзі, Москві, Харкові, Одесі, Полтаві, Чернівцях, Херсоні, Житомирі, Кам'янці-Подільському і по інших містах України та Росії, а також і за кордоном: у Львові, Чернівцях, Відні, Парижі і Берліні.

Особливу увагу звертає РАДА на місцеве життя провінції.

Працює давніших і нових визначних письменників, які обирали свою участь в цій справі, програму газети поширено зроблено все можливе для того, щоб газета стала органом всієї України й давала перегляд життя різних її частин, в Росії й за кордоном. Особливо уважає Редакція на те, щоб дати читачам по зможі повний образ не тільки суспільно-політичного, а й духовного й культурного життя та його збудовки в Росії й Австро-Угорщині. Потребує й змаганням сучасного українського життя присвячуються ширші статі теоретичного змісту, Стоячи на основі поступового й демократичного українства, газета не є партійною і дає місце статтям, які освітлювали б питання з різних партійних становищ поступового й демократичного напрямку.

Умови передплати:

З приставкою і пересилкою: на рік 6 карб., на півроку 3 карб. 25 коп., на 3 міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 коп.
За границю: на рік 11 карб., на півроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 коп., на 1 міс. 1 карб.

Ціна окремого № 4 коп.

ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 К.

Хто передплатив газету на цілий 1907 рік, тому висилається Словарик чужих та не дуже зрозумілих слів, В. Доманицького і стінний календар на 1907 рік.

Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика Підвальна вул., д. 6, біля Золотих воріт.

ТЕЛЕФОН 1458.

Передплатувати й купувати на роздріб РАДА, окрім контори (Вел. Підвальна, 6), можна ще по сім місяцях: у КИЄВІ: в книгарні «Київської Старини», Безаківська ул., ч. 8. У НИЖНІНІ в книгарні п-ні Чекмарьової. У ЛЬВОВІ (Галичина) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

Редактор М. Павловський. Видаєць С. Чикаленко.

Вершій передвигиний

ТЕАТР

вистава в Театрі «СОЛОВОВ»
Початок о 8 1/2 год. веч. кінець у 11 1/2
Миколаївська вул.

СЬОГОДНЯ

остання вистава

О. Димов «КАНЦЬ» три дії. Декорації Г. С. Толмачова.
Вікети продаються в касі театру од 10 до 3 год. та од 6-ти і до кінця.
Увчям: 70 коп. з 4-го ряду до 7-го (партер).
Головний режисер П. П. Гайдебуров. І. д. уваженого Г. С. Снободін.

Ціна газети

РАДА

з доставкою і пересилкою з 1-го ар. до кінця року 4 карб. 50 к.

За границю 8 карб. 25 коп.

Хто передплатив газету до кінця року, тому висилається безплатно стінний календар на р. 1907.

Київ 6 квітня 1907 р.

Ще й тяждні не минуло, як міністр справедливости так палко обороняв перед Думою наші суди. «Нападайте на мене, але не нападайте на суди!»

«Вигукують він, бо наш суд, мовляв, міністр, суд справедливий, незалежний, він ніколи не був знаряддям для боротьби з революцією і уряд не скидає судів з посад по своїй волі за те, що вони йому невгодні. І через це міністр вимагав од Думи, щоб вона з пошаною відносилася до суда. Промова міністра Щегловітова викликала страшне обурення в Думі. Депутати цілком справедливо глянули на цю оборону суда як на глум над правдою, над собою і над усім народом, і вказали міністрові виступати оборонцями суда тим, хто приклав рук коло руйнування наших судів. Депутати один по одному фактами доводили міністрові, що у нас судді скидають з посад без усякої провини, тільки за те, що вони мають сміливість держатися думок, невгодних урядові, що в нас прокурори часто й густо вчаться як треба справляти свою службу і обов'язки не в суді, а в канцелярських жандармів, що слідчих в нас немає, а є тільки «исполняющие обязанности» слідчих, котрих більше число б називати «исполняющими услуги», що на дверях наших гласних судів тепер понавішувано замків, щоб який небудь способом туди не заглянула гласність та не побачила, що по тих судах коїться, що в нас, нарешті, од так званої великої реформи суда 1864 року лишилися тільки одні палатки. Але говорючи це всі міністри справедливости, посли Думи не знали, що того самого дня, як міністр обороняв наш суд і вперяв, що в нас є «несм'яемость» судів, — того самого дня старшого председателя московської судової палати, д. Арнольда, звадна відомого серед судів як людину чесну, справедливу і непохитну, з наказу міністрового велено скинути з посади! В яку безодню неправди і морального каліцтва треба впасти, щоб зробити такий вчинок!»

За що саме д. Арнольд звелено піти в одставку, поки що невідомо, але догадатися не трудно. Міністри, очевидно, приїхали не до впадою нечесті, справедливості і непохитності твердість д. Арнольда. Про це можна догадатися з статті в газеті «Речь», котра з приводу одставки д. Арнольда пише: «коли міністр справедливости наслідують казати старшому председателю палати і сенаторові: «не забувайте, що ви розмовляєте з міністром справедливости», то який же пошани він може вимагати до судів? Чи не згодилася б часом «Росія» переказати нам розмову (міністра з д. Арнольдом), що викликала з боку председателя палати таку заяву: «я через те так і промовляю, що бачу перед собою міністра справедливости».

Але міністр справедливости очевидно не розуміє того, що такими вчинками він викликає не пошану до судів, а страшну анархію; він не розуміє того, що без незалежного, правого і справедливого суда не може існувати не тільки велика держава, а і невеличка громада людей.

В Державній Думі.

(Од власного кореспондента).

2 квітня.

Знов аграрні дебати і знов «товчення води в ступі».

Ні по одному питанню не треба бути в парламенті так підготовленим до роботи, до промов, як по аграрному. І разом з тим ні в однім питанні депутати не виявляють стільки невідповідності, як в земельному. Це траплялось не через те, що депутати не хотіли або не встигли підготуватися, а просто через те, що се питання мало розроблене само по собі. Парламентські фракції дуже резонно намагалися, щоб без зайвих розмов передати його в комісію. Селяне не послушалися. Ім здавалось дивним, як се сидить в Думі і не казав про земельний голод своїх виборців. Вони думають і думають, що їх виборці пролянуть їх, коли не прочитають промови свого депутата.

Словом в Думі повторюється торішня аграрна тяганина.

Через невідповідність депутатів, їм приходиться обмежуватись тільки загальними місцями, що давно вже всім надокучило. Дуже рідко оратор слухає вся Дума. Звичайно сидить третя частина, тай то селянства, сидить і куняє під згук ораторських промов. Дві третини депутатів або в кулуарах тиняться, або заспають наскоро у відділах. В кулуарах тепер концентрується все думське життя. Тут депутати обмірковують те, що говориться в Думі. Тут вони діляться вістями з дому. Тут вони критикують фракційні програми і тактики. Тут вони найбільше сперечаються з правими панамі.

Ось і сьогодні в кулуарах життя бє ключом.

Серед великої Катерининської зали, обставленої деревинним респунтванням, зібралась досить численна компанія. Посередній поважний, корисливий подоланні Семенов шпинець воляйського дідича. Розмова йде про «істинно-руських людей».

Семенов енергійно розмахує руками, з запалом вигукую фразу за фразою і все ближче і палкіше наступає на поміщика...

«Хібаж ми не знаємо, хто ви такі «істинно-руські люди»? Вас підкуплює правительством. Годує і пагує на наш кошт, а ви нас же грабуєте та дурите. Хіба ж ми не знаємо, що тепер ваші союзники виробляють у нас на Поділлі?»

І Семенов, як горохом, обминає поперу пана градом фактів про хабраїства союзників. Подоланні-депутати недавно получили од земліньки відомості про агітаційну роботу по селах, про те, як подільський Парфеній приймає у своїх покочах каменельних організаторів союзу, серед яких був недавно вигнаний за «магніт в руках» «консісторій протоєрей, які по селах духовенство своєю народ і платять полтинники всім, хто пристає до чорносотенного союзу».

Семенову допомагають земляки. Збитий з пантелику поміщик махає руками і несподівано заявляє, що він перейшов до октябристів, що тільки октябристи справжні контитуціоналісти, що всім селянам слід би до них пристати. Він показує на воляйяків. Але ті заявляють себе безпартійними і мерщій тікають в Думу. Ім сором признаватись до «істинно-руського» пана.

В другім гуртку зібралась компанія з козацьким офіцером Карауловим посереді. Ще на так давно він уславився як гарний оратор. Його слухають уважно, але і сперечаються з чималим запалом.

Розмовляють все про консервативність козаків. Караулов з товаришами доводять, що козакі також палко стоять за народ, як і інші робочі маси, що від самодержавно-бюрократичного ладу їм життя немає, що в них в діпності давно вже панує страшний земельний голод, бо кращі землі загарбала військова старшина та казна під кімські заводи, а гірші поїхали до козаків.

Думаєть, що і нам не надокучило наша роль: треба когось зарвати, так зараз з Петербургу—гайда козакі. Коли ж ми ще не зорганізовані. Тай діцціліна у нас бойова.

І депутат приводить скільки фактів, як за одно слово спочуття навіть вахмі-

стрів козацьких начальство садило на місці і роки в кріпость.

Тим часом невеличкий репортёр нервово бігає од гуртка до гуртка і скликає публіку на дивоглядь. На хорах сидить Іліодор, а в темнім кутку журналісти придумали і патрують ПавлокіяКрушевана. Ні того ні другого я бачко ще не бачив. Біжу дивитись на хори. Тут вже зібралась компанія «невеличка, але чесна», за веселий, і через край налитий енергією П. Мілюков, дерешуватий Тан з карандашем в зубах, червоный, здоровий як дуб, молодий Жілікін стоять і здалека оглядають «істинно-руського» звіря. Іліодор, блідий, як смерть, сидить за колоною скунявшись до соба-чому в три погібелі. Видно ворожі погляди публіки доскокують і давають його. Він ласовує високий червоный клоуб, ще нижче і ще глибше ховає темні страшні очі. Зо всіх боків його оточують якісь сірі люди-не то пшичи, не то перелягані воєнні. Бридо дивитись...

Слухаю до Крушевана.

А тут між двома балками і стіною припилила його бідного так, що пі впаде ні вперед, не дозадисшись. Спереду ціла отара журналістів, усе більше євреїв. Ззаду глуха стіна і в новеличким проході широка фігура свяц. Тихвинського, що ядовито усміхається кожний раз, коли Павлокія хоче вирутитись.

Дрбним дощем спливають на нього з усіх боків усілякі запитання.

«Скажіть, депутат,—питає свещенник, неже ви зможетеєть со всім тим, що пишуть Пурішкевичі та Булацелі в «Русскомъ Знамени»?»

Питання ядовите, через те, що всі знають про неприязнь Крушевана до Пурішкевича.

«Ні, безперечно»,—каже Крушеван. Я сам видаю консервативну газету, але до такого паскудства не дойду ніколи.

Я не за розогі Думи. Мені здається, що в теперішнім складі вона не трудоспособна через те, що серед депутатів мало інтелігентних сил. На мою думку, щоб зробити її трудоспособною треба виборчий закон змінити так, щоб як можна більше пройшло ученої інтелігенції і як можна менше темних селян і робітників. Або нехай зараз же доповнить цю Думу: зо всіх губерній нехай виберуть хоч по одному чоловікові, що всім би був відомий своїм розумом і ученістю...

«Так ви значить за «всеобщее, прямое» виборче право?»—Перериває його лідер трудовиків Караваев.

Крушеван мотється, щось мургає і заявляє, що він не проти парламентарізму.

«Я не проти парламентарізму;—я ще за 3—4 роки перед Дугою подавав Цареві записку про те, що поки у нас Росія буде управляється з центра—толку не буде. Я доводив, що треба звести не одні, а сотні парламентів по всій Росії. Тільки тоді кожний край різношерстної держави буде задоволений, коли він сам буде порядкувати своїм халяйством».

«Так ви значить за широку автономію? знов зашпите Караваев».

«Ні, бо автономія се розділення Росії на шматки!—крутяться Павлокія».

«А як ви дивитесь на рівноправіе?»—питає його якийсь єврей—репортёр. Крушеван спокійно відповідає, що рівноправіє тільки для «руської» народності. А киянин ззаду зашпите:

«А молдаван та циган куди ви захаєте—до «руських» чи до євреїв?»

Але тут розмова переходить на амністію, на земельне питання. І всюди Крушеван підкреслює свою несподіваність з «істинно-руськими союзниками», а Думським правом.

Публіка дивується, з великим зацікавленням позирає на його чорну голову, червоный лоб і острахом думає: неже це саме та «знаменитість» всевітня, про яку стільки говорять різної страховини!

Тай справді, не такий страшний чорт, як його малюють!—остригає якийсь селянин.

«Страшний то він не дуже, але хитрий з біса. Чує кіт, звідки салом пахне, от і крутить хвостом!»—голосно балагає хтось другий.

«Гей, панове! швидче в залу. Пурішкевич «валяє!»—кричить непосидючий маленький репортёр».

Публіка бачить дивитись на нові виборки патентованого клоуна. Крушевана випускають. Вишарпані, мов в білі, тікає і він в Думу. Останнє його слово—кодиб мої вибори утвердиш, сам одкажуєсь од депутатського звання. Хай собі другого вибірають!

Туди тобі й дорога!

В. Пісначевський.

Театр Т-ва Грамотности.

Т-во українськ. арт. під орудою Миколи Садовського.

У п'ятницю 6 квітня виставлено буде: «ЛО НАД ДНІПРОМ» драмат. кар. на 5 дії Ів. Карпенка Карого. Вер. укл. д-ри Г. Борисоглібська, Г. Плева, О. Поляська, І. Л. Хуторна; д-д. М. Садовський, Ів. Мар'яненко, С. Пальківський, Ів. Ковалевський, П. Березовський, Ю. Милошніч, О. Корольчук, В. Костів, О. Певний, П. Бабич, А. Підпалій та М. Вільшанський. У суботу 7 квітня, при участі М. Заньковецької і групи М. Садовського. Товариством «ПРОСВІТА» буде урочайований вечір в пам'ять Тараса Шевченка, для вшанування 46 роковин його смерті.

Початок вистави у 8 годин вечора. Відповідальний режисер: М. Садовський.

Капельмейстер: Г. Елінек

Театр Т-ва Грамотности.

Товариство «ПРОСВІТА»

В суботу 7 квітня відбудеться спектакль-концерт для вшанування роковин смерті Т. ШЕВЧЕНКА. Беруть участь: д-д. Валерик Гердик, Васильченко-Дорошенко, М. Заньковецька, Потоцька Рабинська, Сагуцька, М. Старичка, Удовенко; д-д. Варнівський, Березовський, Вільшанський, С. Фремов, Ковальчук, М. Лисенко, Ю. Лисенко, Мар'яненко, О. Мчуга, М. Садовський, Свірговський.

Співатиме спішний хор: студентів унів., групи М. Садовського та Лукьян. Народ. Дому під орудою Ів. Яцишевича. Прочитано буде реферат С. Фремова: До характеристики укр. громадянства. Подробиці в афішах.

Вікети продаються в театрі Т-ва Грамотности і у Ізиковського [Хрещатик 35].

Городський Театр.

Російська опера. Товариство оперних артистів.

Гастрольні вистави артистки К. І. Брун, відомого баритона Євгена Дмиральдоні, драматичного тенора Г. Гендерсона та артиста О. І. Каміонського. У п'ятницю 6 квітня добродійний спектакль, на користь город. учаск. пощеч. о білих та Т-ва запомоги бід учням город. шкіл. 1) Увертюра оп. «ТАНГЕЙЗЕР». 2) 4-ий акт «ИДИОТКА». 3) Друга кар. 2-го акту оп. «ЕВГЕНІЙ ОНЕГІН». 4) «МАЗЕПА».—Подільський бій, та друга кар. 2-го акту, 5) «КОНЦЕРТНОЕ ОТДЪЛЕНІЕ».

У суботу 7 квітня остання гастроль єв. Дмиральдоні, оп. «ДИОКОНДА». Вікети продаються у касі театру од 10 г. до 2 х. г. удень та од 5—ти і до кінця.

Зал ДВОРЯНСЬКОГО КЛУБУ

на розі Меринговської і Николаївської вул.

6-го квітня НА КОРИСТЬ ГОЛОДНИХ

відбудеться

концерт Київського Філармонічного Товариства «Боян».

В концерті беруть участь артисти опери і хор товариства «Боян» під керівництвом д-д. Ношідя і Любомирського. В концерті беруть участь артисти Каміонський і Дмиральдоні. Подробиці в окремих афішах.

Квітки будуть продаватись в музичному магазині Ізиковського з 2-го квітня.

- Сиринки по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10 карб. і дорожчі.
- Синчки по 40 коп., 50 коп., 75 коп., 1 карб. і дорожчі.
- Гитари по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп., 10 карб. і дорожчі.
- Балабайки від 1 карб. 25 коп. і дорожчі.
- Кларнети та Флейти по 4 карб., 4 карб. 50 к., 5 карб., 6 карб. 50 к. і дорожчі.
- Гармонії російськ., італійск. строю однорад. від 1 карб., двохрадні від 10 карб. трьоххрадні від 25 карб. і дорожчі.
- І всякі інші музичні інструменти та все, що до них потрібно, в головному деп-му музичних інструментів і нот

Г. І. ПИДРЖИШЕК, у Києві, Хрещатик, № 58.

Г. ч. д. 56—122

Із Думських настроїв.

(од власного кореспондента).

Життя в кулуарах Державної Думи, що було на деякий час заперто, тепер знову оживило. Не з радісних звісток — з лиха оживило, а все ж краще життя, ніж сон... знов почали збиратись послы купками і в кулуарах і в буфеті і знов пішли балачки на різні теми гарячі, тривожні і обурені балачки.

Що це за причина цьому? що так дуже хвилює послы Державної Думи?

Причин на це є багато. З одного боку чорна сотня на чолі з своїм „генералом“ Пурішкевичем силкуються наробити як найбільше шкоди Думі. А не звичайно, не може, так чи інак, не прагнуть послы. З другого боку міністр юстиції Щегловітов, з якимсь потайником ведуть напівра на Думу, домагаючись віддати під суд трьох, „неприкосновенних“ по закону послы, з третього — міністр-прем'єр Століпін своєю властю забиває величезний клинок між Думою і урядом, очевидячки бажаючи розщипити, як найскоріше те, що це тріох як ні як державсья...

Розуміється бажання у них у всіх одне — як найскоріше розігнати Думу. І всі вони трьома дорогами ідуть до одної мети.

Про виступ Пурішкевича сьогодні, правда, мало хто згадував. Порішавши очевидячки, що від „рижого“ чогось нічого і сподіватися було не можна.

— Це у нього мабуть так зроду — казав мені один знайомий посол. З малку покличено чоловіка, Бог з ним не треба його чіпати.

Але виступ міністра Щегловітова сьогодні обурив усіх і — його промова з приводу відання під суд трьох послы обмірковувалась у десятках купок послы на всі заходи.

— А добре пан міністр вигадав!... говорив посол подолання у своїй купці — сьогодні одного під суд, завтра другого, після завершення третього — так і піде... всіх переберуть аж до Крушевана та Пурішкевича! і славно тоді буде у Думі!.. тихо та спокійно, мов у раю...

— Еге, зовсім як у раю бо пресвященні обидва лишавсья — додав другий посол.

— Мабуть на прослід — ехидно додав перший.

— Еге, міністр, міністр, а бач як тямить свою справу — вставляє посол княгині.

— А вже ж тямить — наловчивсья...

— Не хитра штука... медведі привичаються, а йому то й Бог велів, бо з павів він.

— Так... ствержують слухачі і сміються. Сміються і самі оратори. Але сміх той не веселий, болючий сміх. Сміх викликаний образою почуття народних представників, неповаганням і нехтуванням законом і правди з боку тих, кого поставлено пильнувати ці закони і творити правду.

— Добре, я згожуюсь з вами, що міністрові досталося і досталося добре, — говорив у другій купці посол трудовик з учительської спілки. Але ніколи не згожуюсь з тим, що такі діла треба передавати в комісію.

— Не можна не передавати — найкраще, що ми могли зробити — перебивав його другий посол.

— А по мому це найгірше, це самотувство. Після цього вони нам сотні таких діл завдадуть і комісія повинна буде їх розбирати, виносити рішення тратити час. А інші діла печути, необхідні, будуть чекати... каже трудовик.

Нам Пурішкевич не указ. Не по нашому бажанню він учинив скандал, а сам, на свою власну руку, то нехай сам і розбирається, а з нас годі!... — Оратор ступав один із послы з мінської чи з волинської губернії у третій купці.

— Ми порішили вийти од них.

— Як зовсім з фракції?

— А вжеж.

— А скільки вас?

— Чоловик 15 набереться.

— Це вже порішено?

— Не підписано, але підішемо скоро.

— А куди ж ви прилучитесь?

— До поміркованих.

— А добродій Балло з вами?

— Е, ні того не одіреш, міцно пристомлявся. Чи міністра мабуть мітять?

Панове, чули? кажуть е вже приказ Століпін охорані не пускає сторонніх людей у Думу! Оповідать жвавий кореспондент своїх товаришів по роботі.

— Дурниці! не може цього бути...

— Зараз чув у буфеті.

— Це буфетні балачки. Століпін не такий уже слійний, щоб не бачити до чого це може повести.

З газет та журналів.

Донес Юзефовича.

Мало кому відома чорносотенна рептілія, яку видає в Києві славний доносчик Б. Юзефович умістив в 155 числі такий донос, що по своїй гідоті лишає далеко за собою всі інші поквиванія главою, читання в серцях і просто доноси. Се стаття „Директоръ народнихъ училищъ-украинофиль“. Вона на стільки характерна і до такої міри нахабна, що ми мусимо перекласти її в цілости. — вона не піддається перекладу.

В № 64 од 14 марта 1907 року українськомовної газети „Рада“, що виходить у Києві, надруковано рецензію на „Читанку“, призначену для вжитку по народних школах — на випадок, коли в них буде заведено „український“ жаргон, яко виступає мову. Не так давно те, що українською мріють про завоювання народної школи для них же вигаданого лжеукраїнського язичя, скільки цікаво те, що автором рецензійного відгуків виявляється урядовий директор народних шкіл київської губернії Тимофій Григорович Лубенець, що заховався під псевдонімом Т. Хуторного, добре відомим кожному хто має стосунки з київським педагогічним світом. І так, високий правительственный чиновник, що видає важку частину державної справи в цій губернії, започає успіху такої політичної забавки, яка гривить розділенням на два ворожих таборів православного народу великої і малої Росії, що куди досі в повній єдності. Не думавмо, що українськомовна діяльність відповідала становищу, яке займає д. Лубенець в київській шкільній ерарії.

Після того наводять переклад цілої рецензії з „Ради“ і додається таке закінчення від автора доносу, що укрився під псевдонімом „Рускій Педагог“:

Ми ж сподіваємось, що педагогічне начальство погляне на справу інакше, і не допустить, щоб у державній школі по крайній мірі вчили „полуграматныхъ деревенскихъ мальчишекъ“ на перекрученому польському простонародному варіанті, яке автор виставляє, як українську мову.

Для нас зовсім не так важко, як був д. Лубенець автором „Читанки“ Т. Хуторного, чи ні (це, до речі, нам зовсім невідомо), — характерним являється для нас те, що темна реакційна сила, ворожа українському народові, в своїх заходах, щоб не допустити до нього світа науки, не соромиться вживати такого подлого прийому, як отвертий донос по начальству на сторінках газети. А що та темна сила навіть не може стримати своєї злости, коли говорить за просвіту українського народа, се видно з останньої, на стільки ж огидливої як і безгадувої уваги автора про „полуграматныхъ деревенскихъ мальчишекъ“. Ми звикли, кажемо знову, до всяких поганих виборів з боку рептілії, що наче на глум зветься „Законъ и Правда“, але такого нахабства і цинізму, як оце, бачити ще не доводилось.

„Діло“ подає інтересну звістку про те, як дивиться відомий французький історик Сенбос на справу автономії Польщі. Співробітник варшавського журналу „Tygodnik Ilustrowany“ мав з ним розмову, і Сенбос висловився так:

Не думав, щоб королівство в недалекій будучині дістало автономію; російська бюрократія тепер це завадять сильно, а до того, коли поляки жадатимуть автономії тільки для себе, то ніколи її не дістануть. Вони мусять паралельно і рівночасно класити таке домагання також і для Литви і для України. Помилується той, хто допускає, що українське або литовське може стати поляком. Ті поляки, що живуть на Литві в Україні, не входить в рахунок, бо їх ледве зможна, а при тому се елементи напівдикої, які з часом вигинуть. Тільки так уявля собі автономію королівства, паралельно до автономії України в Литві.

Ця відповідь не дуже припадає до смаку співробітнику „Tygodnika“ і щоб ослабити її вражіння він додає до неї такий коментар:

Додам, що п. Сенбос в Польні ніколи не був і знає наші справи тільки з своїх студій, а також інформації, пераз фальшивих і тенденційних, які подають деякі буржуа і симпатичні для нас французькі газети.

Цікаво знати, який би коментар додав співробітник „Tygodnawanego“, як би Сенбос признав повну рацію автономії Польщі поперед інших народів! Тоді б, мабуть, він був у його і компетентним і добре обіагтованим з справами, і не було б паркування на „фальшиві та тенденційні“ інформації!

В тому самому числі „Діла“ знаходимо відповідь на газето „святій війні проти українців“, пущене польсько-шляхетською пресою з нагоди передвиборчої кампанії до австрійського парламенту.

Вдаривши у великій дачі німецько-української безпеки для Галичини і для цілого славянства, польсько шляхетська преса закликає до „святій війні“ проти українців: відібрати в них хоч би і всі мандати, щоб тільки обезсилити ворогів поляків і всього славянства! Як тут видно їх в цілій наготі! При дебатах над виборчою реформою з яким напором доказували вони, що українці, діставши заповнених 28 мандатів, в порівнянню з їх дотеперішнім станом посидання вигрять найбільше з усіх народів Австрії. А тепер з таким самим напором клучуть, що треба одняти у них хоча б і всі ті 28 мандатів. І як доконуючи над нами розбій законотворним шляхом, одвертали очі громадянства від свого розбоя, так тепер, замагачившись винити над нами насильство у виборчій боротьбі, відвертають від нього очі громадянства при вомод німецько-української безпеки.

І так уже, що живе традиціями історичної Польні, традиціями панування польського елемента над українським, іде на нас „святій війні“. Тільки, хто знає польсько-українську історію, тому буде ясно, що ця війна почалась не тепер, що се тільки один епізод в історичній польською патніскою на схід. З тим натиском бореться український народ не віднині, і він зможе постояти проти нього і тепер!

Трошки заспокоївшись після тяжкої боротьби з ворогом, поперед „вишнім“ а потім „внутрішнім“ наша бюрократія починає виконувати різні провинні своїх агентів і роспросторювати над ними свою караючу десницу. Відано до

воєнно-полевого суду кількох вищих чинів правління владивостокського порта за злочинства уголовні (росстрачування казенних грошей) і політичні (за те, що відцідав розрुकів не уживали рішучих заходів для втихомирения). Скільки таких злочинців, що прошкакались у далеко тяжких справах, реабілітували себе за слугами у війні з внутрішнім ворогом, і через те уникли уголовного переслідування, а от „послабленія“ тому ворогові бюрократія не потерпить! Про це дуже влучно пише „Наше эхо“ в статі „Козьлі отпущенія“:

Революційний рух 1905 року виритувал величезну армію воєнних і штатських чинів, що підлягає б по нашим законам воєнно-полювому суду. Величезній і страшній кількості злочинців неабиякої і неуважливості до самих елементарних потреб солдатів, що вмишались тисячами від кулі і хвороб, — все це зарало, як тільки поставлено на карту саме існування старого ладу. Не до того було, щоб істнуванням старому ладу, що прощались, рахувались з приятелями, що прощались, коли ворог стояв біля воріт. І воєнно-полювоки суди, яким добру поживу дав би пильний вгляд злочинців воєнного часу, були перенесені в іншу область, що здавалась сильним міра сього більш важкою.

І багачко кандидатів на каторгу і на той світ втегли під шумок революції полагосити, або краще — заслужити свої грішки. Грабни, аби крадіжки до війни і після війни була похована під канцелярським суном. Тепер — під цього суна вилити справу про крадіж у владивостокському порті. Але тут ж, як друга сторона медалі, винюває і друге обставина: чому не вилити „дійствителні власті“ чому жати тратив, чому не потопити бунта у крові? можна це було пробачити „самовольное расхождение“, але пробачити „веприваніе мъртв.“ — ніколи!

Державна Дума.

Засідання 4 априля.

Четвертого априля засідання Думи не було; засідання, як звично, відбувається, про що була постановова Думи, од другої до шостої години вечора в понеділок, вівторок, четвер і п'ятницю що тиждень. Такий розпорядок робочого часу дає змогу депутатам більше звернути увагу на роботу в комісіях ця робота непоказна, так би сказати робота чорна; вона полягає в тому, що комісії, поділивши між собою функції, підготувуть законопроекти, обосновані запитання кабінету міністрів і в зовсім в готовій, викінченій уже формі відносять їх на санкції Думи.

В цей день засідало де кілька комісій. Комісія по реформі місцевого суда одкинула імуущественній цензі мирових суддів, признала в принципі потребою вищу юридичну освіту, на гіршій кінець — середню; літа встановлені не менше 25; суддя повинен належати до місцевих людей.

Бюджетна підкомісія постановила виключити із рахунку міністерства поліції додаткове жалування слугацтва в Польщі; в рахунку міністерства внутрішніх справ признала не продуктивними розходи на губерніальні статистичні комітети, коли поруч є земська статистика.

Комісія про незайманість людини, не використавши місячного строку, виключила з правительственного законопроекта статю двадцятку про те, що закон про незайманість людини касується на той час, коли заводиться воєнне і надзвичайне становище. Комісія прийняла першу статтю законопроекта в такій редакції: ніхто не може бути покараним ніким окрім суда.

Комісія по запитанням, розглянувши внесеній с.д. фракції проект запитання про командирівання в бакінський район барона Тубе, не знайшла в цьому рації і постановила запитання правительству про незаконність вчинків не робити, але, вважаючи на велике значіння бакінської нафтиної промисловості для держави, постановила, в порядку сорочковій статті, просити правительството розяснити Думі, як стоїть там справа. Про втручання правительства в боротьбу найнайомі праці з капиталом постановлено не говорити нічого. Представник од с.д. фракції пристав на таку постанову.

Що до запитання с.д. фракції про вчинки карного заводу в Ланчухтах, комісія признала можливим запитати правительството тільки про те, чи знає воно, що штрафи накладаються на людність, і нікому не об'являється, за що вони саме накладаються і як правительството думає запобігти тому, щоб дурно ні на кого штрафів не накладала.

Що до запитання с.д. фракції про події в рижській тюрмі, комісія постановила: через те, що відомості фракції про те, що в'язні оддають під воєнно-польовий суд, неправдиві, а незаконні вчинки рижської адміністрації такі самі, як і всюди вчинки адміністрації, оддається запитання правительству лоти, заким не буди зібрано відомостей про становище політичних в'язнів загалом в державі; до цієї постанови прилучились і представники с.д. фракції.

Комісія, що переглядає законопроект про свободу совісті, вибрала, секретарем — Леопоса. Депутати старовіра звернулись в комісію з прозьбою — одкласти питання про старовірів до того часу, поки його не рішуть загально-державний старовірський з'їзд, що має бути в Москві на великодному тиждні.

Бюджетна комісія признала рахунки міністерства юстиції не приблизними, штати не великими.

Відгук парламентського життя. „Речь“ пише, що Головін просяв через Фредеріка аудієнції. Коли спитав Фредерік, для чого він домагається аудієнції, Головін одказав: „я хтів би докласти цареві про те, як йде думська робота.“

Прозьба ця, як переказує „Нов. Вр.“, не має звязку з питанням про тямущих людей, яких заборононо запрошувати в думські комісії.

„Русь“ пише, що стосунки між президіумом Думи і Століпіним загострились найбільше через доклад поручика Пономарьова, який докладавав, що в Думі готується бог-зна що. Тепер відносини крацають.

„Русь“ з певного джерела подає певну звістку, що Дума має бути роспущена на величезний особливим наказом; строка для роспочатку сесії призначено не буде; за лівими депутатами буде поставлений догляд, од поводіння котрих і буде залежати роспочаток сесії.

Століпін вніс у Держ. Думу проект штатів Думи, складений секретарем Думи Чоноконим і ухвалений роспорядкою комісією.

Століпін розіслав у центральні установи всіх відомств циркуляра, в якому пише, що коли в думських комісіях будуть сторонні люди, то чиновники, яких гуди командиріванню давати затребовані відомості, повинні не давати тих відомостей, заким сторонні не покнуть комісії.

З приводу листа члена ради міністр. чужоземних справ проф. Мартенса, що був надрукований в англійських гзетах, в якому він писав, що Дума не здатна до роботи і скоро буде роспущена, петербургське агенство розіслало телеграму в чужоземні газети про те, що в листі Мартенса висловлена тільки приватна його думка, що він не одповідає дійсності, що правительството докладає всіх сил, щоб працювати поруч з Думою.

„Петерб. Лист.“ пише, що Століпін стоїть за роспуск Думи; Кокковев стоїть проти роспуску. Можна сподіватися скорію одстаки Століпін і прем'єрства Кокковева, що підготував закордонну поязку.

Про думський конфлікт. Переписка між председателем міністрів і председателем Думи з приводу участі сторонніх, тямущих людей в засіданнях комісії скінчилась, через те, що обидві сторони признали питання вичерпаним.

29 марта Століпін, як звично, написав Головіну, що він нажає охорані не пускати в будинок Таврійського пацву „тямущих людей“, як „сторонніх“. Головін на це одказав, що коли Століпін навживсь рішати це питання при доможі сторожів, то він вважає питання вичерпаним. Після цього Століпін одписав Головіну, що і він вважає питання розв'язаним з свого боку.

Тепер справа стоїть так: комісії не скасували своєї постанови що до експертів, а Століпін дав наказ, щоб жадна „тямуща людина“ не попала на засідання в комісії.

На що марнують народні кошіки.

Під таким заголовком в останньому числі „Товарища“ уміщено статтю, матеріал для якої взято з книги проф. Озерова. Між иншим там наводяться такі цифри: на виторяджування курорта в Гаграх (на Чорному морі) ухвалено було продати 1,000 десятин по 3 р. 20 коп. за сажень. Продаж було тільки 12 дес., але разом з цим продано 1,000 десятин землі принцу Ольденбургському. Цей „клатний“ землі коштує по найменше 7,000,000 р., — приривки ж він обійшовся 7,000,000 р. Далі: на збудовання шосе в Персії витрачено 10,000,000 р. На скільки потрібно була ця дорога, видно хоч би з того, що по шляху за Кавказ-Хамандан протягом 8 місяців експлоатації поїхало тільки 3 пасажира, та й то один з них був англійський аташе. На збудовання міста Дальнього витрачено 21,800,000 р. Східно-Китайська ж. дорога коштує 375,000,000 р. А який прибуток від неї казні, видно з того, що вона кожного року дає дефіциту не менше 31,000,000 р. Терпять страшенно казна, коли вичуває залізницю. Так, приміром: років 20 тому збудовання кожної верстви залізничної коштувало 40,000 р. — а тепер не менше як 65,000 р. — принаймні в таку ціну обходилось збудовання кожної верстви в 1899—1903 р.р. Як будовались залізниця, то на кожну версту припадало в середньому 108 тисяч руб. — а казна, коли вичукала дорогу, виплатила за кожну версту 152 тисячі. Милуач різні трати, автор статті спинається на тих, що їх коштує морське відомство. Так напр., — капитан 1 рангу на сухоході одержує 256 р. що місяця. Коли ж він поїде на виході в Фінляндію, — вже одержує 1,014 руб., — а адмірал замість 544 р. 2292 карб. Фінляндія рахується в морському відомстві теж „загряничею“ — хоч до неї рубкою подати від Петербургу або Кронштадту.

Взагалі в морському відомстві вичини одержують страшенно велике жалування. А є між них й такі, що хто-зна за що їм гроші платять; так, приміром адмірал Абаза давно вже не служить, а одержує що року 13,332 р. та аренди — 3000 р. Вагазі ж адмірала — 13 чоловіка — одержують разом на рік 191,237 р. і віце-адмірала — 18 чол. — 89,972 р., а контр-адмірала — 18 чол. — 199,929 р. Всі разом і адмірала і віце-адмірала і контр-адмірала беруть а казни що річно 481,138 руб.

Цікаво навести тут і ті відомості про те, скільки витрачається на сухопутних генералів. — За статті Рубакіна „Воєнна бюрократія ви цифрах“, уміщеної в „Русской Мысли“ за цей рік (1 і 2 кн.),

На 1,673 генералів всіх трьох рангів витрачається що річно 7,053,966 р. 63 к. себ то в двічі більше ніж витрачається на військові лікарні та госпіталі російської армії. В середньому кожен „повний“ генерал одержує що річно 12,906 р. 97 коп., генерал-лейтенант — 5,677 р. 38 к.; генерал-майор — 4,123 р. 60. Ці цифри виглядають особливо яскраво, коли згадати, що японський главнокомандуючий одержує тільки 6,000 р. на рік. Певно ні в якій вишій армії генерали не одержують так багато „столових“ грошей, як в російській. Найменше кожен генерал одержує „на їжу“ — порівно 1,401 р. і найбільше — 7,900 р. Яке велике жалування одержують наші генерали, — на самі ділі оклади їхні куди більші, бо багато генералів мають службу в багатьох місцях і, значинно, за кожне одержують окремо. Крім того, є ще й випадкові додатки до жалування. Так, напр. чотарі генерал-майорів одержують якісь „порціонні“ від 1,095 р. до 1,450 р. кожен; п'яти генералам дають додаток на „праслугу“ од 130 — до 300 руб. — а одному на „зкінаж“ — 1,714 руб.

Очевидно, бути генералом не погано!

По Росії.

В раді міністрів. 31 марта міністр внутрішніх справ прохав у раді міністрів, щоб йому дали наперед 10 мільйонів з тих 22 мільйонів, які міністерство прохав в Думі на допомогу голодним. Рада міністрів згодила дати міністрові внутрішніх справ 5 мільйонів карбованців.

Турботи чорносотенців. Відомо, що редактор заборононої московської чорносотенної газети „Віче“ пообіщав усі пороги в петербургського начальства, щоб дозволено було видавати другу газету замість заборононої. Але з того нічого не вийшло. Тепер редактор „Віча“ Оловенніков і голова московського одділу „союза русского народа“ вдались за обороною до головної ради „союза“. Тепер дя голова рада звертається через правих послы Державної Думи з запитанням до міністра внутрішніх справ. Чорносотенці хотять запитати міністра, навіщо градоначальник московський заборонив видавати на всю Москву „русскую“ газету в той самий час, як виходить там багато революційних газет?

Доля Державної Думи. Газета „Русское Слово“ має певні відомості про те, що становище Державної Думи значно покращало і краще що-дня. Подекуди в видних колах чиновників, що мають в руках своїх значну силу, змінилось відношення до Думи з ворожого на більше прихильне. Запеканим ворогам Державної Думи не пощадило добитися, щоб її розігнано було. Виявляється, що така зміна відношення до Державної Думи стала через вплив Англії. Звідтіля, вдатні приятелі російського уряду, висловують своє відношення з нових конституційних російських порядків і сподіваються своєю до Державної Думи. Кажуть навіть, що через це саме і де-які з „правих“ послы Державної Думи відсахулись од Пурішкевича, Крушевана та їх компанії, що навіть слухати не хоче про конституційний лад, про Думу. Борінський (і він одуравив Пурішкевича!) просто одказав, що подія виник з того, що турток поміркованих „правих“ стоїть за народне представництво, за Думу, а крайні чорносотенці повстають проти такого державного ладу.

Пів мільйону! В Петербурзі, як повідомляє газета „Наше эхо“, за самий тільки 1906-й рік поліція поздрала з городови 450,000 штрафів за те, що середні „вільні росіяне“ не виконували всяких „наказів“ та „доставов“. Як маеш при собі зброю і не записався до „союза русского народа“ — плати штраф. Не слухавсья околдований вола, наказів його премудрих, маеш штраф. І от за один рік набралось чимала сума грошей. Виходить — не мало не багато, — що кожний день надвичайної охорони дає в Петербурзі 1300 карбованців прибутку. Тепер видно, чого так любить наше начальство всякі надвичайні та звичайні охорони!

Не хотять спочивати! Більшість послы до Державної Думи не хотять дого спочивати на великодних святах. Можна сподіватись, що хоч і наміряються „праві“ послы зробити відпочивок од 10 априля до 1 маю, але з цього нічого не буде. Комісії працюватимуть і на святах, а Дума не збиратиметься тільки три останніх дні перед Великоднем та тиждень на святах. Століпін, балакаючи з Головіном, казав, що коли Дума скоче, то він попрохав царя дати їй на якийсь час спочивок.

Сильні Росія виня грошей? Що року зростають гроші, якиа Росія понаоцядчалась всюди. В 1902 р. було 6,450,000,000 карбованців. До 1 января року 1906 набралось уже — 8,130,246,818 карб. а в 1906 році наростало ще на 883 з пол. мільяна карбованців. Самих процентів Росія заплатила в 1884 році 264,495,449 карб.; в 1905 році — 284,207,790 карб.; а в 1906 році більше, як 335,000,000 карб. Коли лічити, що в Росії 129 мільйонів людности, то на кожну людину, рахуючи і дітей, випаде по 2 карб. 50 к.

У Лодзі не вгавають кріваві бійки. Зякулат в Лодзі. Люде дуже полякани. Що-

дня когось убивають; та й не по одному. Тепер виявляється, що бійка серед робітників починається не тільки через партійні ворожнечу. Партійні організації оповідають, що лихо роблять звичайні розбишаки та грабники і що з ними партія почне боротися. Дивно, що серед убитих найбільше євреїв. Їх убито 23 чоловіка. По місті хтось дуже стареться ширити всілякі провокаторські чутки, щоб обурити людей проти євреїв.

в середніх російських губерніях повбирали „большевиків“, а на Кавказі та на Півдні здебільшого „меньшевиків“. Сибір та Поводурзька країна посилюють на з'їзд в однаковому числі і „большевиків“ і „меньшевиків“.

По Україні.

— Київ. Страйн. Учора 5 квітня у Києві застрайкували авоцики. На вулицях ніде не видно ні однієї „дрожки“. Докладніші відомості подамо завтра.

— Український реферат. 29 марта та 5 апреля в київських університетах на практичних вправах у проф. Перетца, відомо до вимог університетської програми, аби студенти—„славісти“ виявляли докладне ознайомлення з яким небудь з славянських діалектів, був прочитаний студентом О. реферат українською мовою на тему: „З історії українського язичкознавства“. Багато, щоб студенти—українці взагалі більше використовували хоту мінімальну можливість, яку дає тепер університет для розвитку українознавства.

— Київська судова палата намагається до краю знищити „красноу“, та, щоб і дух її не пах. Учора вона засудила двох учителів на рік у в'язницю, за те, що вони... щоб ви думали... держали в себе на квартирі де-якія українських брошур виданих „явочним порядком“. Усі ці брошури („Новий закон“, „Салдатки“, „Хто з чого живе“) впродовж року вільно продавалися по всіх київських книгарнях, їх було виставлено в вітрині і кожен міг їх собі купити. Потім одну з цих брошур („Салдатки“) було зконфісковано, але це трапилось через чотири місяці після арештування учителів. Засуджені учителі, панна Недалько та панна Гайдаренко, подають касацію на присуд київської судової палати.

— Київський військовий суд, 4-го марта розглянув справу зашого фейерверкера С. Миронова, якого суджено за участь в повстанні салдатів 51 артил. бригади, в Білостолі, в листопаді 1905 року. Повстання це виявилось в тому, що салдати пред'явили своєму начальству цілу низку ріжких вимог. Воронів підсудного капітан Безбородки. Суд постановив: замкнути Миронова в військову тюрму на 4 міс, але, маючи на увазі, що підсудний тепер в засаї, то військову тюрму замінити йому звичайною, побільшивши строк удвоє.

— 2-го квітня випущено на волю десять чоловік кондукторів та ваговожатих, що були членами управи „союза рабочих и низших служащих“ Києв. городск. зем. дор.“

Усіх їх було арештовано 9 января сього року в квартирі управи „союза“ в буд. № 12 на Подільській вул. Разом з ними було арештовано студента київського університету А. Зуєманна, який був в товаристві за члена-співробітника. Такі члени-співробітники дозволені в статуті „союза“, а статут цей був затверджений на підставі закону 4-го марта 1906 р. Не двічі члени на те, що „союз“ в своїй діяльності не в крок не відстає від законного гурту, усіх членів управи з наказу п. губернатора, було приговорено на три місяці до арешту. Як зазначено вгорі, 10 чоловік уже випущено, осталих під арештом тільки Зуєман.

— В київській V гімназії ось уже 2-й рік, як гімназист В. Левитський видає хуліганський листок під назвою „Русский гимназист“. Листок цей повний брутальної лайки та розбишацьких висловів у бік якихсь „краснольників“. Він рекомендує „душити гадюку, шкідливу гадюку, яка труїть повітря своїм логаним подихом“ і т. п. „Гімназичне начальство“ не звертає ніякої уваги на „дитячі забавки“.

Хто його зна, може воно навіть бачить користь в подібних „забавках“ майбутніх громадян.

— Голод та адміністрація. П. А. Стоялпін одержав таку телеграму від селянина Амадича з хутора Грушів Київськ. губ.

„Десять раз прохали губернське правління видати позичку, яку було призначено від міністерства 30 родинам. Позичку затримують. Чинювники випрошують з лайкою. Просимо прикрити видати“.

Київський генерал-губ. д. Сухомлинов доносить, що в 8 селках київського пов. селяне голодували з самого січня. Міністерство вч. справ не звертає на ці повідомлення ніякої уваги, аж поки повстання на місце чиновник від міністерства не констатував правдивості повідомлень Сухомлинова. 18 февраля від д. с. с. Гербея вийшов довід, щоб видати згаданим вгорі 30 родинам по 100 руб., але губернське правління не видало цієї позички ще й досі. (Русь).

— „Партійна політика“. Кореспондент „Київ. Голоса“ пише з с. Вабчиньє Ямпольського пов. в Вабчиня не що давно закликав виділі „союза рус. нар.“. Перша постановка, яку ухвалив союз, то була постановка зробити... живітський біграм. На щастя, істотно-руські лицарі, будиши „під чаркою“ похвалилися про свою постанову тим самим євреям, яких 22 числа вони збиралися грабувати й бити. Поліція, нігде правди діти, ужила дійсно рішучих заходів проти „істотно-руських“ намірів. Негайно приїхали козак, стражники, урядники та пристав. Погром було попереджено.

Останніми часами в повіті скрізь засновуються, виділі „союза“. Ініціаторами та організаторами їх виступають люди, що хотять прислужитися перед начальством. В Вабчинях виділі „союза“ закликав священник, в других місцях—шклярі, різні секретарі і т. п.

— Черносотенський оратор на селі. З м. Головапівського (на Поділлі) повідомля-

ють: цими днями сюди приїхав член „союза р. н.“, маючи на меті організувати місцевий відділ союзу. Зібравши перед народною чайною селян, агітатор почав їх декорати, що серед них вивітрилось потрібне почуття. Причина цього „умного“, являча захищена, на думку оратора „в жидях“, яких уже, мовляв, занадто багато розвелось по селах та містечках... Тільки що оратор розпятакався на цю тему, як до його підходить поважний дядько й каже забиратися „к бісовому батьку“. Авдіторія виявляє своє спочуття до дядькової проповіді. Ораторові нічого не лишалось робити як мерщій тікати. (К. М.).

— В столиці монаха Ліодора. Почаївська лавра влізла з головою в політику. І стала центром хуліганської агітації. Тепер вона проводить енергійну кампанію серед селян проти лівих депутатів Державної Думи з одного боку, за помишування монаха Ліодора—з другого і проти жидів—з третього боку. Починаючи з половини февраля вона розсилає слухи відозв та примірних приговорів. Сільські священники читають ці відозви й приговори по церквах. Одним словом, істотно-руська діяльність святої інституції кипить. Тільки волоські селяне, відомі на всю Україну своєю темнотою та завітністю, щось не дуже то охоче йдуть на лаврські сіті, а часом, то такі рішучо протестують проти них. Наприклад в с. Шилі, вербовецької волости трапиться такий випадок. Шилівський священник прочитав в церкві приговор і почав запрокувати селян, щоб вони підписалися під ним. Селяне вислухавши приговора про піддержку правих депутатів, в один голос запитали: а чого ж в тому приговорі нема нічого про землю? Чого монахи не спитали нас, чого нам треба, а сами нав'язують нам? З ріжких кутків церкви почувся виклик: „Ми пошлемо приговора, але тим депутатам, що обстоюють за землю і волю“. Священник швидко втік в атарь. А шилівський відділ союзу р. нар., обурений на таку агітацію почаївської лаври, рішив вийти зовсім із союзу і вимагати, щоб йому надад було повернено його вкладки.

Почаївці розпускають чутку, що незабаром з Почаєва буде вигнано усіх жидів, що про це вже зроблено спеціальні накази стражникам і що їм вже видано на це по 10 навбів. Вся ця агітація дуже схвилювала селян. (Пов.).

— До відомості українським письменникам. В Глухівському учительському інституті в цьому році закладає український гурт. Українська бібліотека—то найбільша печуча потреба гурту, але засобів до заступування її гурт має надто мало. Через це члени гурту звертаються до українських письменників з проханням допомогти їм своїми творами. Книжки можна надсилати на таку адресу: Глухів, Черниг. губ. Біла Вознесенської церкви. Олександрі Осипові Петровській для Лиска.

В листі, який одержано в редакції „Ради“, Глухівчане просять другі газети передрукувати їхне прохання.

— 3 Харькова. В військовому суді почали розглядати справу озброєного повстання на заводі Гельферіх-Саде 12 декабря 1905 р. Підсудних 111 чоловік, переважно-шкілля молодіж. Вісімнадцятеро підсудних дові сиділи в тюрмі, решта була на волі, більшість з них до суду не явилось, по своїй волі прийшло тільки 14. Оборонців—9 чоловік. Розгляд справи забиратиметься на декілька днів; справу розглядатиметься при закритих дверях. (Р. С.).

— 3 Катеринослава. 1 квітня вночі під час треску в заводській районі, поліцію було зустрінуто революційними вистрілами. Поліція відповідала тим самим. В решті виявилось що покалічено помішника пристава Фітлева та хазяїна квартири Русанова. Арештовано одну особу. Двоє, що стріляли, поховалися. (Р. С.).

— 3 Херсона. Застрайкували „заготовники“ та „башмачники“. Одночасно розпочався страйк дамських кравців. Усі страйкарі виставили економічні вимоги, головним робом, вимогу побільшення заробітної плати. (Од. Н.).

— 3 Єлсавету. Застрайкували робітники з друкарні Шполянського, поставивши вимогу 8 годинного робочого дня та побільшення плати на 25 проц. На другий день після оголошення страйку Шполянський заявив поліції, що страйкарі умисне попусвали йому машину і вона стала тепер „нездатною до праці“. Поліція запросила експертів, які, проте, не змогли вивиспити, чи мають скарги д. Шполянського дійсний під собою грунт, бо Шполянський, „боячись поманання машини“, не дозволив обернути барабан кругом. Але явилось робітникам, вони стали до машини і дали їй рух. Виянилось, що машина цілком „здатна до праці“. На ґрунті цього випадку страйк став ще більш зав'язим. Шполянський просив до себе робітників з друкарні „союза р. н.“. Цілком природно, що такі обставини страшенно нервують страйкарів та їхніх товаришів. (Од. Н.).

— 3 Таганрога. Жандарми та військо обшукують закордонні пароходи, шукаючи зброї. Поки що нічого незаконного не знайдено. (Р. С.).

3 життя „Провіт“.

— В одеській „Провіті“ 4-го квітня д-ій С. Шеухін мав прочитати реферат на тему „Українська буржуазія XII віку“.

— Вийшло з друку 2 число „Письмо з Провіті“—видання львівської „Провіті“.

За кордоном.

Голандія. Соціал-демократичний з'їзд. На перший день Великдня по нов. ст. в Гаарлемі одержав тридцятий з'їзд голандської соціал-демократії, на якому було 177 делегатів.

З'їзд цей тягнувся три дні. Найбільшу увагу не себе звернули відносини між двома течіями, що з'явилися в педагогу ще однорідній масі голандської соціал-демократії і які одріжнюються тепер одна од одної де-якими теоретичними й практичними поглядами. „Ортодоксальні“ соціалісти, в особі Гортера, критикували напрям партійного органу „Het Volk“ і його редактора Трульстра. Трульстра, казав Гортер,—не тільки він при обміркуванні соціально-політичних питань елементом особистої полеміки, а й порушив принципиальну позицію. Питання про вісьмигодинний робочий день замінює питання про десятигодинний. Саму партію хотять перетворити на якусь партію демократичних р-форм. Де-хто навіть говорить про участь соціалістів в уряді. Але вважаючи те, що всі ці факти швидко проходять, Гортер закликав голандських соціалістів до з'єднання в боротьбі з буржуазією. Цей заклик піддержали навіть ті, на кого була сама критика. Трульстра зауважив, що з'єднання не повинно стати на перешкоді ріжких переконаннів і що не треба при тому з'єднанні зовсім закривати очі на дійсну неоднаковість думок.

В дебатах брала близьку участь і Генріетта Роланд-Гольст, яка надто встоювала за потребу науково-соціалістичного розроблення питаннів і поширення марксистської пропаганди, що повинна мати право на вільне обміркування.

На прикінці було ухвалено резолюцію, в якій був протест „проти заперення, ніби партія розділялась на дві групи, з яких одна неправильно розуміє соціал-демократичну теорію й практику, а друга ухиляється в бік буржуазного розуміння і цілком довіряє соціал-демократичному настрою провідних органів партії“. Резолюцію цю проголосовано більшістю 266 проти 11 голосів, тоді як 14 зовсім здержались од голосування.

Потім було ухвалено запропоновану Лейденом постанову, основна думка якої така: конгрес заявляє, що воля „дритики в самій партії зовсім не має утиків і кожний член партії може боротися проти тих думок, які він вважає не згідними з соціалістичними принципами; конгрес вимагає протесту, щоб при такій критичі уникали зайвих гострих виразів та роздратованнів і щоб на першому плані завжди були інтереси партії.

З'їзд закінчився додатковими виборами в комісію, якій доручено скласти проект перегляду програми, і обміркуванням зміні, які треба поробити при ведінні органа, що страждає зараз тим, що „не має темпераменту“.

Останні вісті.

(По телеграфу та з газет).

„В'єче“ воскресє.

Петербург, 4 апреля. Торопов і Оловенников повідомляють в Москву, що справа їх зовсім не кельська, і є ладія, що „В'єче“ буде знов виходити; взагалі „настрій твердий“; „союз руського народа“ має багато прихильників між гвардейськими колами. Торопову допомагає клопотатись монах Ліодор.

Не дозволено приговорівний з'їзд.

Москва, 5 апреля. Черговий приговорський з'їзд в Москві не одбудеться.

Повертання сектантів з Сибіру.

Петербург, 5 апреля. В синоді знято питання, щоб повернути з Сибіру сектантів, засланих р. 1898 Побідоносцевим.

Піхно в Царському Селі.

Петербург, 5 апреля. 4 апреля Піхно вийзів в Царське Село.

„Б'їлая гвардія“.

Петербург, 5 апреля. Для боротьби з революційерами чорносотенці організували нову „партію“ під назвою „Б'їлая гвардія“.

Петербург, 5 апреля. Державна Дума. Засідання починається в 2 год. 14 хвил. Головою—Головін, який читає телеграму од удови голови Державної Ради; вдова дякує за увагу до пам'яті покійника, яку зробила Дума. Далі оповіщаються внесені урядом законопроекти.

На черві—питання про роботу Думи на страстному й великодному тижні.

Кон-демократа й трудовики радять переринити роботи в четий четверг і до провідного понеділку; праві—а 10 апреля до 1 мая.

Голова поясняє, що перерви роботи на протязі року визначаються царськими указами. Дума може обміркувати тільки питання про те, щоб не було загальних зібраннів у свята й табельні дні.

Після недовгих дебатів Дума робить постанову, щоб робот не перериняли комісії й загальні зібрання щоб не назначилися в середині на страстному тижні й до провідного понеділка.

Питання, передані на минулому засіданні комісіям, одкладено до другого найближчого засідання. Розглядається заява про те, щоб вибрати в аграрну комісію не 99, а зважаючи на те, що кожні п'ять членів Думи вибирають одного члена комісії, визначити склад аграрної комісії

в 1/6 всіх депутатів, що є зараз у Думі. В ложі міністрів з'являються Васильчиків і Кауфман.

Петербург, 4 апреля. „Русь“ повідомляє про страшене мордування поміщиком Кулішом одного селянина в своєму маєтку Жукках (віленської губ.). Відного селянина Куліш обманом заманив в свій двір і повісив за живіт на вірховці, а двіри підмалювала нещасного, вганяла йому в п'яти цвяхи, колола шилом під нігті і замордувала селянина зовсім, забивши йому цвяхи в голову. Куліш сам командировав інквізицію. В цій справі заарештовано 14 душ дворні; а сам Куліш востався на волі.

„Новое Время“ повідомляє, що останніми днями на вулиці в Петербурзі заарештовано 25 душ бойової терористичної організації, між ними 7 студентів з Києва та Варшави.

При трусі в квартирі на Кирочній вул. знайдено револьвери, рушниці й „оболочки“ бомб.

Герард мав півгодинну авдієнцію в Царському Селі.

4 апреля сенат постановив зробити попереднє слідство з приводу вчинок нижгородського губернатора Фредерікса й віце-губернатора Бирюкова в зв'язку з справою Лідвала.

4 апреля в судовій палаті втретє розбиралась справа редактора „Нашей Жизни“ Ходьского, якого обвинувачувано в тому, що в його газеті було надруковано маніфест ради робітничих депутатів. Ходьского приговорено на 6 місяців в кріпость.

Градоначальник звелів вислати з Петербургу редакторів професійнальних виданнів: „Голоса Печатника“, „Красильщика“ й „Листка Вулочников“, а також голову й секретаря спілки малярів.

З організації об'єднаного дворянства зборяться вийти псковське, смоленське й інші дворянства.

Ковковен в розмові з кореспондентом „Büsten Courrier“ висловився, що Росії не обійтись без позички в двісті мільйонів.

Нагально викликаного з Москви земця князя Львова, який повинен був дати роз'яснення думській продовольственої комісії з приводу законопроекту про асигнуву 22 мільйонів на продовольствену справу, не допущено в Думу, не вважаючи на довізі Стоялпінна. Тільки швидким згодом його пустили до Челюкова; поки він сидів у кабінеті Челюкова, охорона чотирі рази навідувалась туди; обурений, він вийшов у Москву.

Трудовики ухвалили резолюцію протесту, що терор є наслідком репресій уряду, і коли вони перериняться, то й терор перериниться.

5 апреля соц.-революційери подають в Думу запитання з приводу телеграми, яку одержано 4 апреля з Ахатуя од 13 політичних про боїню, що сталась при переводі в другу тюрму. В'язнів бито прикладами. Підлогу в камері залито кров'ю. Двох скинуто з ганку на камінь. Начальник тюрми Вородулін, з наказу якого сталась боїня, звернувся до начальника катогри, щоб він дозволив бити в'язнів.

Петербург, 5 апреля. По фінляндській залізничній силі селян їде в Америку.

Грінмут приїхав в Петербурзі, щоб зробити доклад в „совозі руського народа“ про потребу завести військову диктатуру, як часом розженут Державну Думу.

Страйк в друкарні Соїкіна закінчився побідою робітників.

3 Петербургського почтаму чинювник Сторов захопив 14,000 і десь утік.

В Петербурзі 14 апреля було закрито завод, на якому робились вагони.

На заводі, де виробляється зброя, вагонується зараз більш як тисячу кулеметів.

Банк. Страйкує 7,000 моряків. В страйку зміни нема. Промислові робітники піддержують страйкарів.

Білостон. Розпочалась справа про єврейський погром на станції. Адвокати потерпілих прохали одкласти справу—через те, що не явилось головні привідці погрому—командант станції „Б'їлосток“ полковник Шретер, жандарський ротмістр Трапінці, начальник станції Чалов і жандар Махон; слідователь уже подав був заяву прокуророві про те, щоб потягти їх до відповідальності, але суд не уважав на прохання потерпілих.

Нижній Новгород. В апраксіні на допиту в справі про вбивство пристава побито 15 селян.

Москва. Віленцову дано акт обвиновачення. Справу його означено на 30 мая; мабуть він не доживе до того часу, бо в його дуже гострий туберкульоз.

Катеринослає. У мліні Златіна знайдено склад бомб.

Друкарні склали сіндікат проти робітників.

Губернатор обмінявся телеграмами з правлінням брянського заводу. Воно одповіло, що одкрє завод, як що робітники дадуть гарантію незайманости служащих.

Варшава. Поліція повідомила адміністрацію фабрик, що вона не дозволяє страйкувати 1 мая.

Повішено вночі в цитаделі 17-літнього робітника Йгоданського.

В Лодзі за один день убито три, поранено чотирі, заарештовано—28 душ.

Бердичів. 3 апреля сімю політичним об'явлено, що їх висилають 6 апреля адміністративним порядком в тобаську губернію. За три дні заслацки не змо-

3 життя партій.

— Про робітничий з'їзд. Серед соціал-демократів тепер тільки й балачки, що про міжпартійний робітничий з'їзд. „Большевики“ та „меньшевики“ зовсім не однаково ставляться до цієї справи. „Меньшевики“ тієї думки, що всяка організація, всяке міцне єднання пролетаріату опріязє справі, а з'їзд єсть найкращий засоб до єднання робітників. „Большевики“ повстають проти з'їзду, бо кажуть, що він тільки пошкодить партійній організації, знищить її і на місце партійної поставить міжпартійну політичну організацію.

— Центральний комітет „союза руського народа“ одіслав з Одеси телеграму про те, що там лагодиться до великкого погрому. (Н. З.).

— Центральний комітет „Бунда“, як сповіщає „Фольксцейтунг“, послав одного свого члена для партійної агітації в південну Африку.

— З'їзд вірменських соціал-демократів. Незабаром відбудеться 1-й з'їзд вірменської соціал-демократичної робітничої організації. Ця організація існує три роки і збиралась вже на дві конференції. На з'їзді обговорено буде оді питання:

- 1) Звідомлення центрального комітету.
- 2) Державна Дума.
- 3) Професійні спілки.
- 4) Як ставитись до кавказських політичних партій.
- 5) Як ставитись до рос.-дем. роб. партії?
- 6) Партійна програма.
- 7) Поміжнародний соціалістичний з'їзд і поміжнародне соціалістичне бюро.
- 8) Вибори членів центрального комітету.
- 9) Преса.

— Зараз по всіх соц.-дем. організаціях вибирають людей на п'ятий загально-російський з'їзд партії. Єсть відомості, що

жуть дістати собі ні теплої одежі, ні обуви, бо люде вони бідні. Одстрочка—єдиний для їх рятунок.

Полтава. Закінчено справу про повстання в Сівському полку. Призначено винними—66 душ, вираджаво 6; між першими—7 салдатів приговорено на каторгу.

Зарєб. Зібрання спілки промисловців висловилось за одділ Хорватії од Угорщини на таможні, особливо коли станеється такий одділ Угорщини од Австрії.

3 наукового, літературного та артистичного життя.

Новий переклад О. Степенко переклада з російського для української спени сенсаційну новину, твір Леоніда Андрєєва "Жизнь человека".

Зарєб у Кїві друкується книжечка—переклад д-ки М. Загірної на українську мову двох відомих казочок-сатири славного російського письменника М. Щєдрїна-Салтїкова; Книжечка матиме такий заголовок: "Як мужик двоє генералів прохарчив. Диний пан. Дві казки М. Салтїкова. Переклала М. Загірна. Видав Б. Грінченко". Гарний переклад цікавих по своєму змісту цих казочок-сатири за певне зверне на себе увагу широкого загалу нашого громадянства.

"Соціалізм і душа чоловіка" під таким заголовком Оскар Уайльд випустив недавно нову свою працю. Цими днями вона вийшла і в російському перекладі. Провідна думка цієї праці талановитого письменника англійського доказати, що повний і гармонійний розвиток індивідуальності можливі тільки при соціалістичному ладі. "Тільки в добровільних асоціаціях чоловік може бути прекрасним". В другій половині свого твору Уайльд містить чимало цінних думок про психологію артиста, що в очах автора, являється найбільш розвиненим і яскравим представником індивідуальності.

Драматичні твори М. Старицького саме тепер друкуються в Москві видавцем Россохіном і вийдуть швидко з друку в 3-х томах. До цього видання увійдуть драми та комедії Старицького, включаючи історичних драм, які трохі агодом мають вийти окремим виданням в Кїві.

1 апреля в Москві помер видатний письменник М. Г. Луц. Луц був знавцем робітничого питання і чимало писав статтів в "Образованї" та "Правді" по цьому питанню. Останніми часами в "Образованї" уміщено було початок великої монографії, біля якої заходився Луц і яка мала розглянути докладно "Фабричне законодавство в Росї".

Бібліографія.

Українські народні казки, *вибрані для дітей. Упорядкував Б. Грінченко. З малюнками. Бібліотка "Молодість", т. 11. У Кїві, 1907. Стор. 272. Ціна на крайньому папері 65 коп., на гіршому—40 коп.*

Про літературну вартість народних казок, звичайно, говорити нічого, бо творчість народу не потребує, щоб її "рекомендувати". В даному разі варто зазначити тільки самий факт появи книжки з цими казками у нас на Україні. Значива для виховання дітей народних казок, в яких колоритно одбивається народний дух,—усім відомо. Але в нас українські, діти до самих останніх часів не мали цього скарбу, бо хоч і не раз робилися заходи видати такі народні казки, та через цензурні умови ті заходи не давали бажаних наслідків.

В цьому томовикі "Українських народних казок" зміщено всього 55 казочок, які упорядкує Д. Грінченко вибрав спеціально для дітей: частину цих казок передруковано з фольклорних збірок; другу частину складають цілком нові варіанти, взяті прямо з рукописів, а третю—казки, що були раніш друковані, але до яких араз додано з інших варіантів те, чого в їх не ставало. А гарненькі малюнки, подає в тексті до казок, запевно матимуть свою вагу, щоб більш зацікавити читанням дітей.

Ця книжечка казок складає другий том бібліотеки "Молодість", яку видає Д. Грінченко для української молоді. Видавня воного молодого видавництва чепуре, чисте, а ціна 65 коп. за 272 сторінок цікавої для дітей книжки на гарному папері зовсім не висока; але щоб дати змогу ще ширше розповсюдитися цій книзі, казки видано й на гіршому папері—ціною за 40 коп.

Гр. Трейман.

Театр і музика.

Театр т-ва Грамотности.

4 апреля в театрі Грамотности трупю Садовського було виставлено дві річі: "Наташка-Полтавка" і "По ревизїї". "Наташка-Полтавка"—це такий драматичний твір, за яким затвердилась особливо позіція і свої традиції, що майбутньо скоро знайдеться в українському репертуарові друга така річ, яка мала-б стільки тих традицій і символів як з стільки тих традицій, так і з боку артистів, які має "Наташка-Полтавка". Тим то і не диво, що трупа Садовського оддала правдиву і цілком заслужену їй данину, виставивши її ще раз перед кївською публікою. Чи завше треба додержувати тих, хоча-би і

священних традицій, то инше питання. Про гру артистів, особливо корифеїв нашої сцени—Заньковецької і Садовського, говорити нічого; за ними здавна затвердилась репутація артистів вищої марки.

П. Заньковецька дала глядачам трохи сентиментально-меланхолїчну, але і з огоньком Наташку; Садовський—той "хитрого хохла"—поперед всього практика, але в урочистих случаях, особливо коли сердечні струни розмакля трохи од горляки—"щирого" українця—лірика...

Д. Паньківський дуже гарно провів свою роль, роль Возного; з початку і до кінця п'єси він проводив свою роль рівно і врешті дав викінчений образ Возного, хоч може трошки і сухенький як за для нього.

Не можна сказати того про П. Полянського в ролі Терпелих; вона не зовсім подумала свою роль і в деяких місцях п'єси і розмовою і жестуванням живе нагадувала якусь пані з інтелігентської п'єси, ніж просту жінку.

Гра д. Мар'яненка (Микола) була настільки невдачною, настільки вийшов невдачно сам Микола у Котляревського; цей персонаж занадто епізодичний, щоб з ним міг зробити що путне артист.

Зовсім не на місці був д. Костів (Петро), в грї якого не вийшло було ні школи, ні артистичного досвіду; очевидячки йому дали цю роль тільки за його голос. Звертаємо увагу цього артиста на невипадкову також п'єсу його костюмовку.

П'єса загалом пройшла дуже добре. В "По ревизїї" грали ті самі артисти; не було тільки п. Полянської та прибавився ще п. Мінченко.

Водевіль пройшов ще краще, ніж "Наташка". Де-які артисти в грї доходили до віртуозності (Садовський, Заньковецька). Д. Мар'яненко розійшовся і дав правдивий тип сільського "адміністратора"—писаря—гуляку; тільки артист занадто вже своїм "русінням" виставляв ту тлустість півізації, якою помазана цей тепер більшість теперішніх, на ділі дуже мало культурних, волосних писарів.

В цьому власне що до постановки "По Ревизїї" і полягають всі хибі.

Крїж.

Концерт нобзара Терешка Пархоменка має відбутись цими днями в Вільно. В програму концерта увійдуть між иншим історичні думи при Морозенка та про 3-х азавських братів.

(Слв. Зап. Газ.)

В "Русї" надруковано цікаву замітку про переклад на російську мову "Кобзаря" Шевченка, виданого недавно товариством "Знаніє". "Істнує така думка", каже "Русь", що нема легше, як перекладати з української мови на російську. Де "н", треба писати "и", замість "и" теж "и", два, — три слова змінити—і переклад готовий. Ще Тургенєвський Пугачов проповідував такі теорії. В реалізації таких теорій товариство "Знаніє" дає нам незграбний переклад "Кобзаря" Шевченка, зложений по такому рецепту:

"Жито" перекладається "жито", "жати"—"жати", але найкраще перекладено українське слово "дуна"—словом "м'ясця". Не щастить бідному Шевченку!...

Помилка. В № 79 нашої газети в відомостях про трупу Глазуненка трапились друкарська помилка. Замість в "Катеринодарі" надруковано в "Катеринославї". Глазуненко цього року в Катеринославї не був.

Дописи.

М-но Павлоч (сєвирського пов.). Тільки й балачок у нас в містечку, що про Державну Думу. Дуже багато розмови було в нас поміж безземельними та малоземельними селянами з приводу обговорювання в Думі земельного питання. В нас чомусь вже порішили селяне, що Дума ця таки збуде їм землі і воли. Самі селяне оце явсь зацікавля провину в свого боку активну участь в політичному житті держави. У де кого з найрозумілих в них виникла думка заслати привітання ордіям-товаришам за крашу будучину, щоб такий чиню, підбадьорити їх на нову працю. Як водиться звернулись наші селяне до свого виборного "начальства" волостного старшини Гарасима Ковальчука, щоб зібрав сход. Та як той дуже великий прихильник начальства, то не дивно, що він почав одмовлятись, що не мовляв не його сила, і теє і друге, аж поки не вдобув собі помішників з тутешньої черної сотні, яка потягла за ним руку й переважила справу. Привітання не послали. Люде, дуже хвилюються розійшлись описая такої явруги. І тепер селяне дуже опозиційно настроєні. Вчинок старшини, ще більш одкрив їм очі, на чім боці правда, селяне забачили яксякво зайвий раз. З павською крїждою вони звиклись давно вже, але хто міг чекати того від своєї людини—старшини!

Тутешній поміщик Баскаков дуже експлуатує і висискує останнє збіжка у людей. За всякий спаш, або шкоду, хоч невеличку, з боку останніх, він зарєб без жодної розмови тягне дв суду. Тоді судова власть по закону признає підсудним за самоправство два тижні або і цілий місяць (арешту). І таких останнов у мирового судді збирається сила, що мало не все село, гуде казенних блящач.

Звенигородський повіт (Кївський). Що наша "землеустроїтельна комісія" вивторєє з бідним селянством—всі дають і питають за що її члєви й секретарі беруть дурно гро-

ші. В осени ще 1906 року вона обгадала по селах, що буде видавати пособие всім хто стане переселєтись в Сїбір і в Южно-Усїрійський край і буде приймати "в залог" землю до крєстьянського банку у тих, хто не має своїх грошей купити у "переселєнцє" сю землю. Почувши це, так і синува бїднота до комісії за "способієм". Комісія всім обїяє золоті гори, заводить "бомаже царство", наговяє "їсходящих і вїодящих", заклада великою роботою й волості й мирових і инш. Словом, так за бїдного "мужика" клопочеться певнате річка мати за свою малу дитину! Поки такі бомажє "клопоти" комісії ходили од неї до волості, а од цієї до мирового і назад "по інстанціям", переселєнцї, повіривши на слово члєнам комісії, успіли розсподатись, получили "дешевї тарихти" і тільки вгладяють як Бога "способієм", а їм уже і розрішено було: кому тільки проїзд безплатний, а кому до цього ще й грїшми од 50 до 150 карб. Щоб ускорити своє шастя і получити скоріше "способієм" носивались телеграми: в Петєрбург і до Кївля. До комісії ж бігають "переселєнцї" чуть не що дня, а там все потішають, мавать, як дїтей мати мїдавником або писавкою! Нарешті, цими днями, дїждяєсь відновити про це давню жлєанє "способієм", їм прямо сказали: "дарма праца! Немає вам чого довше ждати—комісія хоч і порїшила, але в Петєрбурзі одказали. Ідте й так, дякуйте, що хоч землю дурно дають!". Почухали сіромахи свої потилиць, заплакали гірко, забрали пожитки й сем'ї і потягли в далеку дорогу: хто в Тургайську область, хто в томську, тобольську і уфїйську губернії, а хто і в Усїрійський край. Отак то ці комісії улаштовують земельну справу і роблять бідняків багатими на думки о "способієм".

Тепер на ставці "Звенигорока" кожен дєв тїма-тїмца зарує: то все переселєнцї з єрківської, камїлїпольської і инших "не павських" сєл. Кожен має надїю, що їм "там", в далєкїм і не відомім краї буде хоч тїточку лїше жити, ніж було дома, на рїдній нє своїй Вїраїні. А тільки плати й гори при прощанні "переселєнцї" з родиною—аж сумою 0, як би таке життя довелось хоч на день мати отим усім великим "аграрієм", що не мають Бога в серці і провалять тільки, ошраючись на штик, "не запугает!" Знали б вони тоді, що селянин без землі, як рїба без води—жити не може, землі ж цієї—скрїзь тільки околом окопеш: вся вона не "мужичка", а "священна собственность" таких власнєв, як у нас граф Потоцький, котрий віколом "на своїй" землі і не бувєє, а живе в Галичинї і, як таможній, Українї доводиться "дїюотрапцем" і прав на цю землю ніяких, навіть по руським законам, не має.

В сєлі Юрїїці недавно був сход, на якому люди дознались, що з їх "пожарного обєза" колєсь урядник Афанасєво (якого прозвано "катом", бо він дуже мордував людєв, він роспутья жазь і всі людєські і Вожї законї ставив їм в що, кажує: "я всім законї") взяв собі віжки й орєбть. Цї рєчї не великовинні, але громада адувала провчїти "начальство" і заставити його блєсти 8 заповідь (а тут, як на теє, проїбїт до росправнї і сам пан урядник). "Ми василу своїх злодїїв позубуєсь, виславши їх, а тут зорт поліціє на нас на нашу голову! Довго на цей зрєвок гомонїла громада. Урядник цього не зяв, щєє почав був об'єясняти, а цієля з лєстї плєвєтї і втїк в росправу. На цю комєдію нагодилсь як раз піп з учителем і були цюму свїдаками.

Після цієї подїї, в Юрїїку прислано 2 стражника, певнє, щоб сїдїли за "кромольною" обрєттю, що вчїнилась до урядника. В росправї частєнько стало чутно грїзїї окрїки цих охрєнитєлїв, а як прїїдуть урядник "робити дозвєнїє"—почалась і бїдка. Оце недавно сюди заїхав "новий урядник" (недавно бувший стражником), але бїйка їде "по старому".

На увагу добрих людєв.

Звертаємо увагу добрих людєв на вадзвичайно тяжке становище бїдної вдови Марїї Мухартової, що після смертї чоловіка лишилась без всяких засобів до життї з дрїбними дїтьми.

Жертви для неї можна надіслати або через редакцію, або на адресу: Фундукєвська № 48, кват. 14. Марїї Мухартової.

Б І Р Ж А.

Петербургська біржа 5-го априля 1907 р.

4 9/10	Державна рєнта	73
4 1/2	Заставні листи Кїв.	—
5 6/10	Внутрїшнї з виграш.	339
5 6/10	Внутрїшнї з виграш.	252
5 6/10	Застав. з виграш.	233 1/2
Акції	Петербургськї міжнародн.	—
	Банк. банку	382
	Банк. нефт. т-ва	350
	Т-ва нефт. пр. бр. Нобель	—
	Нафт. і Торг. т-ва "Мантєшев і Ко"	—
	Петербург. Приватн. та Комерц. банку	142 1/2
	1-го т-ва парохол. по Днїпрї	70
	2-го т-ва парохол. по Днїпрї	66
	Петербург. учетн. та позичк. банку	415 прод.
	Рос. для загранич. торг. банку	338 1/2
	Т-ва зал. стал. та метал. зав. "Сормово"	151 прод.
	Брянськ. рєльсов. метал. зав.	101
	Путїльського зав.	102 1/2
4 1/2	р. 1905	—
5 6/10	р. 1905	22 1/2
5 6/10	Нова позичка р. 1906	86 1/2
5 6/10	Крєстьянськї свїдоцтва	79 1/2

Настрїй тихий.

Залїзничї Поїзди.

Назєво-Залїзничї (Юго-Западна залїзничя.)	№ поїздів	Одходять з Кївля	Прибувають до Кївля
Кур'єр I, II кл. Одєса Кїшенєв, Єлїсавет.	1	9 г. 00 в.	2 г. 45 х.р.
Кур'єр I, II клас. Брєст, Варшава, Почтов. I, II, III кл. Одєса, Брєст, Вїлєст, Грєбово, Умань, Новосєлїцї	97	г. 10 х. в.	11 г. 03 х.д.
Пасаєж. I, II, III кл. Одєса, Умань, Новосєлїцї	3	9 г. 15 х.р.	4 г. 9 вєч.
Пасаєж. I, II, III кл. Бердїчів, Радзївїлї, Вїдєв	5	12 г. 30 х.п.	6 г. 15 х.р.
Пасаєж. I, II, III клас. Одєса, Володїмїрє Вїдєв	11	8 г. 25 х. в.	12 г. 26 х.р.
Мїшак. I, II, III кл. Одєса, Брєст, Пасаєж. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколєв, Єлїсавет.	7	9 г. 35 х. в.	8 г. 15 х.р.
Мїшак. II, III кл. до Ольшанцї	15	8 г. рав.	10 г. 35 х. в.
Пасаєж. I, II, III кл. Сарнї, Ковель, Варшава, Вїлєно, Петєрбург	27	4 г. 37 х.д.	23 г. 27 х.р.
Мїшак. IV кл. Кїв Одєса, Брєст, Знаменка	11	г. 50 х. в.	2 г. 20 х.р.
Пасаєж. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Катєрїнослав, Севастополь та Ростов на Дону	31	9 г. 54 х. в.	32 г. 52 х.д.
Москєвськє-Кївськє залїзничя.	83	7 г. 48 х.р.	94 г. 53 х. в.
Почтов. I, II, III кл. Москва, Курєск.	4	11 г. вєч.	3 г. 30 х.р.
Пасаєж. I, II, III кл. Курєск, Москва, Воронїж.	6	12 г. 50 х.д.	5 г. 46 днє
Пасаєж. I, II, III кл. Курєск, Воронїж, Харкїв, Петєрбург.	8	8 г. 05 вєч.	7 г. 10 г. 35 х.х.
Кївськє-Полтавськє залїзничя.	4	12 г. 15 х.п.	3 г. 10 х.р.
Почтов. I, II, III кл. Крємєнчуг, Полтава, Харкїв.	4	12 г. 15 х.п.	3 г. 10 х.р.
Пасаєж. I, II, III кл. Полтава, Харкїв.	4	12 г. 15 х.п.	3 г. 10 х.р.

Лозова, Ростов, Севастопіль	2	6 г. 17 х. в.	18 г. 47 х.р.
Тов.-пасаєж. II, III клас. Полтава, Харкїв	6	8 г. 30 х.р.	5 г. 3 г. х. в.

Редактор М. Павловський.

Видавєць Є. Чикаленко.

ОПОВІСТКИ.

ШУКАЮ писарської роботи в конторї або до инде. Скічїв второкласну церковну школу, був народним учителем. Адресувати в редакцію "Ради" Д. К. 4-Р

ПРОДАЄТЬСЯ Повний комплект ЖУРНАЛА

"Нова Громада"

за рік 1906.

Ціна з пересилкою 3 р. 50 к. Адресувати: Кїв, контора газети "РАДА" В. Пдвальна, 6.

Видавня Товариства

"ПРОСВІТА"

у Кїві.

1. Драгоманов М. Про українських козаків, татар та турків. З додатком про життя Драгоманова. Ціна 8 коп.
 2. Земельна справа в Новій Зеландїї. Переклада М. З. Ціна 2 к.
 3. Левичиний М. Як рятуватись при нагах випадках та калїцтвах. Ціна 3 коп.
 4. Калєндарь "Просвіти" на рік 1907-й. Ціна 15 коп. (Видання все випроданє).
 5. Загірна М. Як визволились Північнї Американськї Штати. Ц. 15 к.
 6. Дорошенко Д. Оповідання про Ірландїю. Ціна 8 к.
 7. Загірна М. Страшний ворог. Книжка про горїлку. Ціна 5 к.
- Иншї книжки:
Статут Товариства "Просвіта" у Кїві, заповналого в пам'ятї Т. Шевченка. Ціна 5 коп.
Теми для книжок; Виробна видавничя комісія Товариства "Просвіта" за рік 1906.
Склад видань у Товариствї "Просвіта" Бульв.-Курєвськє, 10, кв. 6, і в книгарнї "Кївскє Старини", Безакївськє уз. 8.

Українське видавництво "РАНОК".

Вийшли з друку книжки:

- I. "Рай і поступ", М. Драгоманова, 3 видання 40 к.
- II. "Автономія і цілість держави" Пїменової, перекл. Ол. Ковалєнка. 3 к.
- III. "Прометей", сл. Ол. Ковалєнка, муз. К. Степанєка, для хора і піанїно. 45 к.
- IV. "Ще не вмерла Україна" сл. П. Чубинського, муз. К. Степанєка (для хора) народне видання. Ціна 5 коп.
- V. "Розвага", український декламатор, друге видання, доповненє в оправі. 1 р. 25 б.
- VI. "Горбокопик", казка віршами Ол. Ковалєнка. 1 р. 75 б.

Продаються в Кїві, в книгарнях: "С. Іванова і Ко" Фундукєвськє, 2; "Кївськє Старини", Безакївськє 8.

У ново-одчиненому мануфактурному магазині

Модний Дїм
Т-ва К.С.Проценко і Ко

у Кїві, Хрєстатїк 29, д. Попова, проти Пасаєж.

НОВИНИ одборо до веснї-осенї і лїтнього сезонів.

Шовковї, вовнянї та бавовнянї матерїї найкращих російських і заграничних фабрик.

Великий вибір підготованого вбрання.

Ціни без торгу. 100-5

Годь 2-ой. ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА НА Годь 2-ой.

"ВЫСТАВОЧНЫЙ ВЪСТНИКЪ"

первый въ Россїи ЕЖЕМЪСЯЧНЫЙ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ЖУРНАЛЬ, спеціально посвященный выставочной практикѣ и связаннымъ съ ней вопросамъ. "В. В." награжденъ на выставкахъ медалями: въ г. Москвѣ—бронзовыми отъ Гл. Упр. Землеустр. и Землед. и отъ Императ. общ. прав охоты; въ г. Ростовѣ и-Д—бронзовой; и въ г. Кїевѣ—серебряной.

Журналъ состоитъ изъ двухъ самостоятельныхъ отдѣловъ: ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННАГО и ХУДОЖЕСТВЕННАГО. Къ сотрудничеству въ журналѣ приглашаются известнѣе знатоки и спеціалисты выставочнаго дѣла. Во всѣхъ значительныхъ городахъ Россїи и за границей имѣются собственннми корреспондентами.

широкая освѣдомленность о всѣхъ выставкахъ міра.

Редакція и Главная Контора: С-Петербургъ, Морская, 13. Телефонъ № 50-63.

Подписная цѣна: На годъ съ пересылкой и доставкой—3 р. на 1/2 года съ перес. и дост.—2 р. на 1/4 года съ перес. и достав.—1 руб.

Плата за объявленїя. Плата взимается за мѣсто, занимаемое строкою петиता въ одинъ столбецъ (разница разбита на 4 столбца) по 50 к. впередї текста и по 25 к. позади.

Издатель Авг. Им. Зейдманъ. Редакторъ С. А. Малевичъ.

магазин "РОССІЯ"

В. Васильївська

№ 8.

очай

власного важєннїа і инших відомих фірм. КОФЕ сїре рїжних сортів і шодня свїжо-пращєне, мелєтєсь при купуваннї електричним млинком. НАКАО і ШОКОЛАД російських і заграничних фірм. Карамель, мармєлад, печєво, орїхи, ванїлї і инш. Дд. купуєшя, якї купуєшя усі ці товари, даєтьєсь ПРЕМІИ, рїжнєманїтї виробї: Росїйськї, Японськї та Кавказськї. При бажаннї, коли купуєтьєсь товару хоть і не в один раз на 15 карб., замїєсь премїї, даєтьєсь величїий, гарно виноманїй портрет, зроблений з кожної бажаної фотографїчної картки. 10-7